

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 12. veebruar 2021
(OR. en)

6179/21

ECOFIN 142
REGIO 23
CADREFIN 71
CODEC 204

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	12. veebruar 2021
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	C(2021) 1054 final
Teema:	Komisjoni teatis Tehnilised suunised põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamise kohta taaste- ja vastupidavusrahadu puhul

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2021) 1054 final.

Lisatud: C(2021) 1054 final

Brüssel, 12.2.2021
C(2021) 1054 final

Komisjoni teatis

Tehnilised suunised põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamise kohta taaste- ja vastupidavusrahastu puhul

Komisjoni teatis

Tehnilised suunised põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamise kohta taaste- ja vastupidavusraha puhul

Käesolev dokument põhineb taaste- ja vastupidavusraha määruse tekstil, milles Euroopa Parlament ja nõukogu leppisid poliitiliselt kokku 2020. aasta detsembris (2020/0104 (COD))¹.

Käesolevad tehnilised suunised on mõeldud riikide ametiasutuste abistamiseks taaste- ja vastupidavuskavade ettevalmistamisel taaste- ja vastupidavusraha määruse alusel. ELi õiguse siduva tõlgendamise pädevus on ainult Euroopa Liidu Kohtul.

Määruses, millega luuakse taaste- ja vastupidavusraha, on sätestatud, et ükski taaste- ja vastupidavuskavas sisalduv meede ei tohi oluliselt kahjustada keskkonnanäidete taksonoomiamääruse artikli 17 tähenduses^{2,3}. Taaste- ja vastupidavusraha määruse kohaselt peaks taaste- ja vastupidavuskavade hindamine tagama, et iga kavas sisalduv meede (st iga reform ja iga investeering) vastab „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele⁴.

Taaste- ja vastupidavusraha määruses on ühtlasi sätestatud, et komisjon peaks esitama tehnilised suunised selle kohta, kuidas tuleks põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“ taaste- ja vastupidavusraha puhul kohaldada⁵. Need tehnilised suunised on esitatud käesolevas dokumendis. Käesolevates suunistes piirdatakse põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamise korra sätestamisega ainult taaste- ja vastupidavusraha kontekstis, võttes arvesse selle eripära, ning see ei piira taksonoomiamääruse ja muude ELi fondidega seoses vastu võetud õigusaktide kohaldamist ega rakendamist. Suuniste eesmärk on selgitada põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tähendust ja kuidas seda tuleks taaste- ja vastupidavusraha kontekstis kohaldada ning kuidas saavad liikmesriigid näidata, et nende taaste- ja vastupidavuskavas esitatud meetmed on kõnealuse põhimõttega kooskõlas. Konkreetset näidet selle kohta,

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14310-2020-INIT/en/pdf>. Regulaatiivsätete numeratsiooni ja sõnastust muudetakse käimasoleva õigusliku läbivaatamise käigus.

² Vt taaste- ja vastupidavusraha määruse artikkel 4a („Horisontaalsed põhimõtted“), milles on sätestatud, et taaste- ja vastupidavusraha võib toetada üksnes meetmeid, mille puhul järgitakse põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“, ning artiklid 15 ja 16 („Taaste- ja vastupidavuskava“ ja „Komisjoni hinnang“), milles on täpsemalt sätestatud, et taaste- ja vastupidavuskava peaks sisaldama selgitust ja seda tuleks hinnata selle alusel, „kuidas on sellega tagatud, et ükski kavas sisalduv reformide ja investeeringute elluviimise meede ei kahjusta oluliselt keskkonnanäidete määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses (põhimõte „ei kahjusta oluliselt“).“

³ Taksonoomiamääruse all peetakse silmas määrust (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik keskkonnanäidete majandustegevusalade klassifitseerimissüsteemi (ehk „taksonoomia“) loomisega.

⁴ Taaste- ja vastupidavusraha määrusele lisatud „Rahastu raames rakendatavates hindamissuunistes“ on sätestatud mitu suunist, mille alusel komisjon hindab liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavade raames esitatud ettepanekuid. Kõnealustes suunistes nõutakse, et komisjon kasutaks hindamissüsteemi hinnatega vahemikus A–C kõigi määruse artikli 16 lõikes 3 loetletud komisjoni hindamiskriteeriumide puhul. Hindamiskriteeriumi d puhul on selgitatud, et põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamiseks on komisjonil ainult kaks hindamisvarianti: A või C. A, kui ükski taaste- ja vastupidavuskavas sisalduv meede ei kahjusta oluliselt keskkonnanäidete määruse artikli 17 („Keskkonnanäidete oluline kahjustamine“) tähenduses. Kõnealuses lisas on sätestatud, et taaste- ja vastupidavuskava ei vasta hindamiskriteeriumidele, kui esineb kasvõi üks C. Sellisel juhul ei saa komisjon kava heaks kiita.

⁵ Käesolevad tehnilised suunised täiendavad esialgseid suuniseid, mille komisjon esitas juba 2021. aasta kestliku majanduskasvu strateegias ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumendis ja selle ajakohastatud versioonides.

kuidas tuleks põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimist kavades demonstreerida, on esitatud käesolevate suuniste IV lisas.

1. MIDA TÄHENDAB PÕHIMÕTE „EI KAHJUSTA OLULISELT“?

Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse tähenduses tuleb põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“ tõlgendada taksonoomiamääruse artikli 17 tähenduses. Selles artiklis on määratletud, mida tähendab „oluline kahju“ taksonoomiamäärusega hõlmatud kuue keskkonnaeesmärgi saavutamisele.

1. Tegevus kahjustab oluliselt *kliimamuutuste leevendamist*, kui see põhjustab olulist kasvuhoonegaaside heidet.
2. Tegevus kahjustab oluliselt *kliimamuutustega kohanemist*, kui see põhjustab praeguse kliima ja eeldatava tulevase kliima kahjuliku mõju suurenemist tegevusele endale või inimestele, loodusele või varadele⁶.
3. Tegevus kahjustab oluliselt *vee- ja mereressursside kestlikku kasutamist ja kaitset*, kui see kahjustab veekogude, sealhulgas pinna- ja põhjavee head seisundit või head ökoloogilist potentsiaali, või mereala head keskkonnaseisundit.
4. Tegevus kahjustab oluliselt *ringmajandust* (sh jäätmetekke vältimist ja jäätmete ringlussevõttu), kui see põhjustab olulist ebatõhusust materjalide kasutamisel või loodusvarade otsesel või kaudsel kasutamisel, või suurendab oluliselt jäätmete teket, põletamist või kõrvaldamist, või kui jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib oluliselt ja pikaajaliselt kahjustada keskkonda.
5. Tegevus kahjustab oluliselt *saastuse vältimist ja tõrjet*, kui see suurendab märkimisväärselt saasteainete heidet õhku, vette või pinnasesse.
6. Tegevus kahjustab oluliselt *elurikkuse ja ökosüsteemide kaitset ja taastamist*, kui see kahjustab märkimisväärselt ökosüsteemide head seisundit ja vastupidavust või kahjustab elupaikade ja liikide, sealhulgas liidu tähtsusega liikide kaitsestaatust.

2. KUIDAS TULEKS PÕHIMÕTET „EI KAHJUSTA OLULISELT“ KOHALDADA TAASTE- JA VASTUPIDAVUSRAHASTU PUHUL?

Käesolevas punktis esitatakse suunistes põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamise aluseks olevate põhiküsimuste kohta: asjaolu, et kõiki meetmeid tuleb käsitleda põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamise osana (punkt 2.1), kuigi teatavate meetmete puhul võib põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamine toimuda lihtsustatud vormis (punkt 2.2); ELi keskkonnaalaste õigusaktide ja mõjuhinnangute asjakohasus (punkt 2.3); hindamise peamised juhtpõhimõtted (punkt 2.4); ja taksonoomiamääruse tehniliste sõelumiskriteeriumide kohaldatavus (punkt 2.5).

2.1 Põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamise raames tuleb käsitleda kõiki meetmeid

Liikmesriigid peavad esitama põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimist käsitleva hinnangu iga taaste- ja vastupidavuskavas sisalduva meetme⁷ kohta. Taaste- ja

⁶ See tähendab konkreetselt, et kliimamuutustega kohanemise eesmärki kahjustatakse oluliselt kas i) tegevuse mittekohandamisega kliimamuutuste kahjuliku mõjuga, kui tegevust selline oht mõjutab (näiteks hoone üleujutusohuga piirkonnas), või ii) halva kohanemisega, võttes kasutusele lahenduse, mis kaitseb ühte piirkonda („inimesi, loodust või vara“), suurendades samal ajal riski teises piirkonnas (näiteks tammi ehitamine ümber üleujutusohuga maa-ala, mille tulemusena suunatakse kahju naaberlale, mis ei ole kaitstud).

vastupidavusrahastu määruse kohaselt ei tohi *ükski* taaste- ja vastupidavuskavas sisalduv meede keskkonnanäesmärke oluliselt kahjustada ning komisjon ei saa anda kõnealusele kavale positiivset hinnangut, kui üks või mitu meetet ei vasta põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“. Seetõttu peavad liikmesriigid esitama põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimist käsitleva hinnangu kava iga komponendi iga meetme kohta *eraldi*⁷. Seega ei viida põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamist läbi kava või selle üksikute osade, vaid meetme tasandil. See kehtib nii rohepöördesse panustavate meetmete kui ka kõigi muude taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvate meetmete puhul⁹.

Liikmesriigid peavad hindama nii reforme kui ka investeeringuid. Taaste- ja vastupidavusrahastu raames peavad liikmesriigid esitama sidusad meetmepaketid, mis hõlmavad nii reforme kui ka investeeringuid (koosõlas taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 14 lõikega 1). Põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamine tuleb läbi viia mitte ainult investeeringute, vaid ka reformide puhul. Reformid mõnes sektoris, sealhulgas tööstuses, transpordis ja energeetikas, millel on küll potentsiaal anda märkimisväärne panus rohepöördesse, võivad samuti kaasa tuua ohu, et mitmeid keskkonnanäesmärke kahjustatakse oluliselt, olenevalt sellest, kuidas reformid on kavandatud¹⁰. Teisest küljest on muude sektorite (nt haridus ja koolitus, avalik haldus ning kunst ja kultuur) reformidel tõenäoliselt piiratud keskkonnakahju oht (vt lihtsustatud lähenemisviisi, punktid 2.2 ja 3), sõltumata nende potentsiaalsest panusest rohepöördesse, mis võib siiski olla märkimisväärne. Käesolevate suuniste eesmärk on toetada liikmesriike põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamisel nii investeeringute kui ka reformide puhul. Asjaolu, et reformide puhul tuleb teha hindamine põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ seisukohast, ei tohiks pidada takistuseks oluliste reformide kaasamisele taaste- ja vastupidavuskavadesse tööstuse, transpordi ja energeetika valdkonnas, arvestades, et sellistel meetmetel on suur potentsiaal toetada rohepööret ja edendada majanduse taastumist.

2.2 Teatavate meetmete puhul võib põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamine toimuda lihtsustatud kujul

Kuigi põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamine tuleb teha iga meetme kohta, võib selliste meetmete puhul, millel ei ole prognoositavat mõju kõigile kuuele keskkonnanäesmärgile või mõnele neist (või on see mõju ebaoluline), kasutada lihtsustatud lähenemisviisi. Teatud meetmetel võib olla piiratud mõju ühele või mitmele keskkonnanäesmärgile. Sellisel juhul võivad liikmesriigid esitada nende keskkonnanäesmärkide kohta lühikese põhjenduse ja keskenduda põhimõtte „ei kahjusta

⁷ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artiklis 14 („Rahastamiskõlblikkus“) on sätestatud, et „käsuleva rahastamisvahendi raames rahastamiskõlblikud taaste- ja vastupidavuskavad hõlmavad meetmeid reformide elluviimiseks ja avaliku sektori investeeringute tegemiseks“.

⁸ Põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimist hinnatakse taaste- ja vastupidavusrahastu kontekstis iga *meetme* tasandil eraldi, samas kui taksonoomiamääruse artiklis 17 („Keskkonnanäesmärkide oluline kahjustamine“) on osutatud *majandustegevusele*. Taaste- ja vastupidavusrahastu kohane meede (st investeering või reform) on sekkumine, mis võib kujutada endast majandustegevust või mis võib käivitada majandustegevuse (muutuse). Seetõttu tõlgendatakse taaste- ja vastupidavusrahastu kontekstis taksonoomiamääruse artiklis 17 sätestatud *majandustegevust* käesolevates suunistes *meetmetena*.

⁹ Sellisena on põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamisega hõlmatud tegevused taaste- ja vastupidavusrahastu määruuses erinevad ja on märkimisväärselt laiemad kui tegevused taksonoomiamääruuses, mille eesmärk on teha kindlaks keskkonnanäesmärklid majandustegevusalad. Taksonoomiamääruuses liigitatakse ja kehtestatakse kriteeriumid keskkonnanäesmärklid majandustegevusalade jaoks, mis annavad olulise panuse kõnealuse määruse artiklites 10–15 loetletud keskkonnanäesmärkide saavutamisse ega kahjusta neid eesmärke oluliselt. See on erinev kui taaste- ja vastupidavusrahastu määruse puhul, mille eesmärk on näidata, et suur hulk meetmeid ei kahjusta oluliselt ühtki keskkonnanäesmärki.

¹⁰ Näiteks reform, millega võidakse suurendada fossiilkütuste rahastamist valitsuse omanduses olevate pankade ja finantseerimisasutuste kaudu, või fossiilkütuste otseseid või kaudseid toetusi, võib oluliselt kahjustada kliimamuutuste leevendamise ning saastuse vältimise ja tõrje eesmärke. Need kaalutlused peaksid kajastuma põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimist käsitlevas hinnangus.

oluliselt“ sisulisel hindamisel keskkonnaeesmärkidele, mida võidakse oluliselt mõjutada (vt punkt 3, 1. etapp). Näiteks tööturureformil, mille eesmärk on suurendada füüsilisest isikust ettevõtjate üldist sotsiaalkaitse taset, ei oleks prognoositavat mõju ühelegi kuuest keskkonnaeesmärgist (või oleks see mõju ebaoluline) ning kõigi kuue eesmärgi puhul võiks kasutada lühikest põhjendust. Samamoodi võiks mõne lihtsa energiatõhusust käsitleva meetme puhul, nagu olemasolevate akende asendamine uute energiatõhusate akendega, kasutada kliimamuutuste leevendamise eesmärgi puhul lühikest põhjendust põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise kohta. See lihtsustatud lähenemisviis ei ole aga tõenäoliselt kohaldatav investeeringute ja reformide puhul mitmes muus valdkonnas (nt energeetika, transport, jäätmekäitlus, tööstus), kus on suurem risk mõjutada üht või mitut keskkonnaeesmärki.

Kui leitakse, et meetmega¹¹ toetatakse 100 % ulatuses ühte kuuest keskkonnaeesmärgist, peetakse seda meedet selle eesmärgi puhul põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ vastavaks. Mõne meetme puhul leitakse, et nendega toetatakse kliimamuutuste või muude keskkonnaeesmärkide saavutamist taaste- ja vastupidavusrahastu kontekstis vastavalt taaste- ja vastupidavusrahastu määrusele lisatud kliimamuutustega seotud kulutuste jälgimise metoodikale. Kui meetme puhul on kliimamuutuste eesmärgi saavutamise toetamise koefitsient 100 %, loetakse see asjaomase kliimamuutuste eesmärgi puhul (kliimamuutuste leevendamine või nendega kohanemine) põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ vastavaks¹². Kui meetme puhul on muude keskkonnaeesmärkide kui kliimamuutuste eesmärgi saavutamise toetamise koefitsient 100 %, loetakse see asjaomase keskkonnaeesmärgi puhul (vee- ja mereressursid, ringmajandus, saastuse vältimine ja tõrje või elurikkus ja ökosüsteemid) põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ vastavaks. Iga juhtumi puhul peavad liikmesriigid kindlaks tegema ja põhjendama, millist taksonoomiamääruse kuuest keskkonnaeesmärgist meetmega toetatakse. Liikmesriigid peavad siiski tõendama, et meede ei kahjusta oluliselt ülejäänud keskkonnaeesmärke¹³.

Kui meede panustab taksonoomiamääruse kohaselt oluliselt keskkonnaeesmärgi saavutamisse,¹⁴ peetakse seda meedet selle eesmärgi puhul põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ vastavaks¹⁵. Näiteks liikmesriik, kes esitab meetme, millega toetatakse

¹¹ Selleks et kajastada, mil määral aitab meede saavutada taaste- ja vastupidavusrahastu määruuses sätestatud üldisi kliimaeesmärke, ja arvutada üldosa kava kliimaga seotud kogueraldisest, peaksid liikmesriigid kasutama metoodikat, sekkumisvaldkondi ja nendega seotud koefitsientide vastavalt taaste- ja vastupidavusrahastu määrusele lisatud kliimamuutustega seotud kulutuste jälgimise metoodikale. Kui komisjon ei ole liikmesriigi pakutud sekkumisvaldkonna ja koefitsiendi valikut kinnitanud, ei loeta meedet asjaomase eesmärgi (asjaomaste eesmärkide) puhul automaatselt põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ vastavaks ning põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ hindamine tuleb siiski läbi viia.

¹² Näiteks võib sellesse kategooriasse kuuluda toetuskava/uuendamiskava vananenud veeremi asendamiseks heitevaba veeremiga.

¹³ Selles lõigus nimetatud meetodid ei kohaldata 40 % koefitsiendiga meetmete suhtes. Selliste meetmete puhul peavad liikmesriigid selgitama, miks meede vastab põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“, võttes arvesse käesolevate suuniste ülejäänud osas esitatud üldpõhimõtteid (näiteks peavad liikmesriigid kinnitama, et meede ei hõlma fossiilkütuseid või et III lisas sätestatud kriteeriumid on kliimamuutuste leevendamise eesmärgi puhul täidetud). Kui 40 % koefitsiendiga meetmetel ei ole prognoositavat mõju konkreetsele keskkonnaeesmärgile (või on see mõju ebaoluline) või kui need panustavad taksonoomiamääruse kohaselt oluliselt konkreetsele keskkonnaeesmärki, võivad liikmesriigid siiski kohaldada selle keskkonnaeesmärgi puhul lihtsustatud lähenemisviisi (nagu on sätestatud punkti 2.2 esimeses ja kolmandas lõigus).

¹⁴ Taksonoomiamääruse artiklites 10–16 on määratletud, mida tähendab „oluline panus“ kõigi kuue keskkonnaeesmärgi ja toetavate tegevuste puhul. Selles lõigus kirjeldatud lihtsustatud lähenemisviisi kasutamiseks peavad liikmesriigid tõendama, et meede panustab oluliselt ühe või mitme keskkonnaeesmärgi saavutamisse vastavalt taksonoomiamääruse artiklitele 10–16 (vt ka punkt 2.5).

¹⁵ See võimalus on eriti asjakohane tegevuste puhul, mille korral on tehtud kindlaks, et need panustavad taksonoomiamääruse alusel oluliselt keskkonnaeesmärgi saavutamisse, kuid mida ei käsitata 100 % kliima- või keskkonnaeesmärkide toetamisena vastavalt taaste- ja vastupidavusrahastu määrusele lisatud kliimamuutustega seotud

hoonete energiatõhususe seadmete tootmist (nt valgustussüsteemide kohaloleku ja päevavalguse kontrollisüsteemid), ei pea tegema põhjalikku põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ hindamist kliimamuutuste leevendamise eesmärgi seisukohast, kui liikmesriik suudab tõendada, et kavandatud meede panustab oluliselt keskkonnanäesmärki kooskõlas taksonoomiamäärusega. Sellisel juhul peaksid liikmesriigid tõendama üksnes seda, et ülejäänud viit keskkonnanäesmärki ei kahjustata oluliselt.

2.3 ELi õigusaktide ja mõjuhindangute asjakohasus

Kohaldatava ELi ja riikliku keskkonnaõiguse järgimine on eraldiseisev kohustus ega vabasta põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamisest. Kõik taaste- ja vastupidavuskavades esitatud meetmed peavad olema kooskõlas asjakohaste ELi õigusaktidega, sealhulgas asjakohaste ELi keskkonnaalaste õigusaktidega. Kuigi kehtivate ELi õigusaktide järgimine annab selge signaali, et meede ei põhjusta keskkonnakahju, ei tähenda see automaatselt, et meede vastab põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“, sest mõned artikliga 17 hõlmatud eesmärgid ei kajastu veel täielikult ELi keskkonnaalastes õigusaktides.

Põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamisel tuleks arvesse võtta meetme keskkonnamõõtmise või kestlikkuse hindamisega seotud mõjuhindanguid. Kuigi need ei tähenda automaatselt, et ei tekitata olulist kahju, on need tugevaks signaaliks olulise kahju puudumise kohta mitmele asjaomasele keskkonnanäesmärgile. Seega asjaolu, et liikmesriik on taaste- ja vastupidavuskavas sisalduva konkreetse meetme puhul teinud keskkonnamõju hindamise kooskõlas direktiiviga 2011/92/EL, keskkonnamõju strateegilise hindamise kooskõlas direktiiviga 2001/42/EÜ¹⁶ või kestlikkuse/kliima seisukohast hindamise, nagu on sätestatud komisjoni suunistes kestlikkuse hindamise kohta InvestEU määruse alusel, toetab argumente, mille liikmesriik esitas põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamise raames. Olenevalt meetme täpsest ülesehitusest võib keskkonnamõju hindamise läbiviimine ja vajalike leevendusmeetmete rakendamine keskkonnakaitse eesmärgil olla mõnel juhul, eelkõige taristuinvesteeringute puhul, piisav, et liikmesriik saaks tõendada põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimist mõne asjakohase keskkonnanäesmärgi puhul (eelkõige mere- ja veeressursside kestlik kasutamine ja kaitse¹⁷ ning elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine¹⁸). See aga ei vabasta liikmesriiki selle meetme puhul põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamise läbiviimisest, kuna keskkonnamõju hindamine, keskkonnamõju strateegiline hindamine või kestlikkuse/kliima seisukohast hindamine ei pruugi hõlmata kõiki põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamise raames nõutavaid aspekte¹⁹. Seda

kulutuste jälgimise meetodikale. Kliimamuutuste leevendamise valdkonnas hõlmavad need tegevused näiteks järgmist: spetsiifilised vähese heitega ja heitevabad kergsõidukid; spetsiifilised heitevabad või vähese heitega laevad veetranspordiks; spetsiifilised vähese heitega ja heitevabad raskesõidukid; elektrienergia ülekande- ja jaotustaristu; vesiniku ülekande- ja jaotusvõrgud; spetsiifilised jäätmekäitlustoimingud (nt liigiti kogutud tavajäätmed, mis sorteeritakse tekkekohas ja valmistatakse ette korduskasutuseks/ringlussevõtuks); läbimurdeline teadus- ja arendustegevus ja innovatsioon ringmajanduse valdkonnas.

¹⁶ Keskkonnamõju hindamine on menetlus, millega tagatakse, et kavade/programmide/projektide keskkonnamõju võetakse arvesse enne otsuste tegemist. Keskkonnamõju võib hinnata üksikprojektide puhul, nagu tamm, kiirtee, lennujaam või tehas, direktiivi 2011/92/EL (keskkonnamõju hindamise direktiiv) alusel või avaliku sektori kavade või programmide puhul direktiivi 2001/42/EÜ (keskkonnamõju strateegilise hindamise direktiiv) alusel.

¹⁷ Kui keskkonnamõju hindamine hõlmab veele avaldatava mõju hindamist kooskõlas direktiiviga 2000/60/EÜ ning kindlakstehtud riske on meetme väljatöötamisel arvesse võetud.

¹⁸ Ilma et see piiraks lisahindamisi, mis on nõutud direktiividega 2009/147/EÜ ja 92/43/EÜ, kui tegevus toimub elurikkuse seisukohast tundlikes piirkondades (sealhulgas Natura 2000 kaitsealade võrgustik, UNESCO maailmapärandi objektid ja võtmetähtsusega elurikkad alad ning muud kaitsealad) või nende läheduses.

¹⁹ Samas ei vabasta põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamine keskkonnamõju hindamisest / keskkonnamõju strateegilisest hindamisest ega kliima, keskkonna või kestlikkuse seisukohast hindamisest, kui seda

seetõttu, et ei keskkonnamõju hindamise direktiivis ja keskkonnamõju strateegilise hindamise direktiivis sisalduvad õiguslikud kohustused ega ka asjakohastes komisjoni suunistes sätestatud lähenemisviis ei ole samad, mis on sätestatud taksonoomiamääruse artiklis 17 („Keskkonnaeesmärkide oluline kahjustamine“)²⁰.

2.4 Põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamise juhtpõhimõtted

Taaste- ja vastupidavusrahastu kontekstis on põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ seisukohalt olulised meetme otsene ja esmane kaudne mõju²¹. Otsene mõju võib kajastada meetme mõju projekti tasandil (nt tootmisrajatis, kaitseala) või süsteemi tasandil (nt raudteevõrk, ühistranspordisüsteem), mis avaldub meetme rakendamise ajal. Esmane kaudne mõju võib kajastada mõju, mis ilmneb väljaspool kõnealuseid projekte või süsteeme ja võib realiseeruda pärast meetme rakendamist või pärast taaste- ja vastupidavusrahastu ajakava, kuid on mõistlikult ettenähtav ja asjakohane. Näide *otsesest* mõjust maanteetranspordi valdkonnas oleks materjalide kasutamine maantee ehitamisel. *Esmase kaudse* mõju näitena võib tuua eeldatava tulevase kasvuhoonegaaside heite, mis on tingitud liikluse suurenemisest maantee kasutamise etapis.

Põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ hindamisel tuleb arvesse võtta meetmest tuleneva tegevuse olulusringi. Taksonoomiamääruse artiklile 17 („Keskkonnaeesmärkide oluline kahjustamine“) tuginedes hinnatakse „olulist kahju“ taaste- ja vastupidavusrahastu kontekstis olulusringi arvesse võttes. Olulusringi arvestavate kaalutluste kasutamine, selmet viia läbi olulusringi hindamine, on taaste- ja vastupidavusrahastu kontekstis põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ hindamiseks piisav²². Hindamine peaks hõlmama tootmise, kasutamise ja kasutuselt kõrvaldamise etappe, sõltuvalt sellest, kus võib tekkida suurim kahju. Näiteks sõidukite ostmist toetava meetme puhul tuleks hindamisel muu hulgas arvesse võtta sõidukite kokkupanemisel, transportimisel ja kasutamisel tekkivat saastet (nt õhku eralduvaid saasteaineid) ning sõidukite nõuetekohast käitlemist nende kasutuselt kõrvaldamisel. Akude ja elektrooniliste elementide asjakohane käitlemine olulusringi lõpus (nt nende korduskasutamine / kriitiliste toorainete ringlussevõtt) peaks tagama, et ringmajanduse keskkonnaeesmärki ei kahjustata oluliselt.

Meetmeid, millega edendatakse suuremat elektrifitseerimist (nt tööstuse, transpordi ja hoonete sektoris), peetakse kliimamuutuste leevendamise keskkonnaeesmärgi puhul põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ vastavaks. Et võimaldada üleminekut tõhusale kliimaneutraalsele majandusele, tuleks meetmeid, mis suurendavad elektrifitseerimist sellistes olulistes sektorites nagu tööstus, transport ja hooned (nt investeeringud elektrienergia ülekande- ja jaotustaristusse; teeäärne elektritaristu; elektri

nõutakse kehtivate ELi õigusaktidega, näiteks projektide puhul, mida rahastatakse programmist „InvestEU“ või Euroopa ühendamise rahastust.

²⁰ Näiteks on keskkonnamõju hindamine vajalik toornafta rafineerimistehaste ja söekütel töötavate soojuselektrijaamade ehitamise ning nafta või maagaasi tootmisega seotud projektide puhul. Seda liiki meetmed ei oleks siiski kooskõlas taksonoomiamääruse artiklis 17 („Keskkonnaeesmärkide oluline kahjustamine“) sätestatud põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“ kliimamuutuste leevendamise seisukohast, sest kõnealuses artiklis on sätestatud, et tegevus kahjustab oluliselt, kui see põhjustab olulist kasvuhoonegaaside heidet. Kui uue lennujaama ehitamiseks on vaja keskkonnamõju hindamist, on põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ alusel kliimamuutuste leevendamise seisukohast tõenäoliselt nõuetele vastavad üksnes meetmed, mis on seotud vähese CO₂ heitega lennujaamataristuga, nagu investeeringud energiatõhusatesse lennujaamahoonetesse ja lennujaamataristu taastuvenergia võrguühenduse uuendamine ning nendega seotud teenused.

²¹ See lähenemisviis järgib taksonoomiamääruse artiklit 17 („Keskkonnaeesmärkide oluline kahjustamine“), milles on nõutud, et võetaks arvesse nii majandustegevuse enda keskkonnamõju kui ka majandustegevuses pakutavate toodete ja teenuste keskkonnamõju kogu nende olulusringi jooksul.

²² Praktikaks tähendab see seda, et tekkepõhine või põhjuslik olulusringi analüüs (nt meetmest tulenevate tehnoloogiliste, majanduslike või sotsiaalsete muutuste kaudse keskkonnamõju arvessevõtmine) ei ole vajalik. Siiski võib põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ hinnangu põhjendamiseks kasutada olemasolevatest olulusringi analüüsist saadud tõendeid.

salvestamine; liikuvuseks kasutatavad akud; soojuspumpade kasutamine) soodustada. Elektritootmine ei ole veel kogu ELis kliimaneutraalne tegevus (elektriliikide CO₂-mahukus on liikmesriigiti erinev) ning põhimõtteliselt on CO₂-mahuka elektritarbimise suurenemine vähemalt lühiajalises perspektiivis selliste meetmete esmane kaudne mõju. Kuid nende tehnoloogiate ja taristute kasutuselevõtt on kliimaneutraalse majanduse jaoks vajalik, nagu ka meetmed kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise 2030. ja 2050. aasta eesmärkide saavutamiseks. ELis on ühtlasi juba olemas elektrienergia CO₂ heite vähendamise ja taastuvate energiaallikate arendamise poliitikaraamistik. Sellega seoses tuleks neid investeeringuid pidada kliimamuutuste leevendamise valdkonnas taaste- ja vastupidavusrahastu raames põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ vastavaks, kui liikmesriigid põhjendavad, et suurema elektrifitseerimisega kaasneb taastuvenergia tootmisvõimsuse suurendamine riiklikul tasandil. Liikmesriigid peavad lisaks tõendama, et kõnealused meetmed ei kahjusta oluliselt ülejäänud viit keskkonnaeesmärki.

Majandustegevusalade puhul, kus on olemas tehnoloogiliselt ja majanduslikult teostatav alternatiiv, millel on väike keskkonnamõju, tuleks iga meetme negatiivset keskkonnamõju hinnata mittesekkumise stsenaariumi alusel, võttes arvesse meetme keskkonnamõju absoluutarvudes²³. Selle lähenemisviisi puhul võetakse arvesse meetme keskkonnamõju, võrrelduna olukorraga, kus negatiivset keskkonnamõju ei ole. Meetme mõju ei hinnata võrdluses muu olemasoleva või kavandatava tegevuse mõjuga, mida kõnealune meede võib asendada²⁴. Näiteks kui hinnatakse hüdroelektrijaama, mille jaoks tuleb ehitada tamm puutumatu alale, hinnatakse tammi mõju stsenaariumi alusel, kus asjaomane jõgi jääb oma loomulikku seisundisse, selle asemel et kaaluda piirkonna erinevat võimalikku alternatiivset kasutust. Samamoodi, kui vanametalliks lammutamise kava eesmärk on asendada ebatõhusad autod tõhusamate sise põlemismootoril töötavate autodega, hinnatakse uute sise põlemismootoriga autode mõju absoluutväärtuses, mitte võrreldes asendatavate ebatõhusate autode mõjuga, kuna väikese mõjuga alternatiivid on olemas (nt heiteta autod) (vt IV lisa, näide 5, kus on näide põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ mittevastavusest).

Kui majandustegevusele ei ole väikese keskkonnamõjuga tehniliselt ja majanduslikult²⁵ teostatavat alternatiivi, võivad liikmesriigid tõendada, et meede ei tekita olulist kahju, kõnealuse sektori parima võimaliku keskkonnatoime taseme tagamisega. Sellistel juhtudel hinnatakse põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimist võrdluses parima võimaliku keskkonnatoime tasemega sektoris. Kõnealuse lähenemisviisi kasutamiseks peavad olema täidetud teatavad tingimused, sealhulgas asjaolu, et tegevusega saavutatakse märkimisväärselt parem keskkonnatoime kui olemasolevate alternatiividega, välditakse keskkonnakahjulikust tegevusest sõltuvuse

²³ Seda lähenemisviisi kohaldatakse eelkõige taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete suhtes, mis on seotud avaliku sektori investeeringutega või millega kaasnevad otseselt valitsemissektori kulud. Reformide elluviimisega seotud meetmete puhul viiakse põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ hindamine reeglina läbi enne meetme rakendamist valitsenud olukorra alusel.

²⁴ Selline lähenemisviis on kooskõlas taksonoomiamääruse loogikaga: delegeeritud õigusakti eelnõu kohaselt põhinevad põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ puhul mitmed tehnilised sõelumiskriteeriumid *absoluutkriteeriumidel*, nagu konkreetsed heite piirmäärad (nt CO₂ heite piinormid kohanemislahenduste jaoks elektritootmise või sõiduaudode puhul). Seda lähenemisviisi toetab ka ettevaatuspõhimõte, mis on üks ELi keskkonnaalaste õigusaktide, sealhulgas taksonoomiamääruse (põhjendus 40 ja artikli 19 lõike 1 punkt f) juhtpõhimõtteid ning tuleneb asjaolust, et keskkonnakahju tuleb vaadelda absoluutsest, mitte suhtelisest perspektiivist (nt globaalne soojenemine tuleneb kasvuhoonegaaside heitkoguste absoluuttasemest).

²⁵ Tõendamaks, et väikese keskkonnamõjuga alternatiiv ei ole majanduslikult teostatav, peavad liikmesriigid võtma arvesse kulusid, mis tekivad meetme kogu kestuse jooksul. Need kulud hõlmavad negatiivseid keskkonnaalaseid välismõjusid ja tulevasi investeeringuvajadusi väikese keskkonnamõjuga alternatiivile üleminekuks, vältides keskkonnakahjulikust tegevusest sõltuvust või vähese mõjuga alternatiivide väljatöötamise ja kasutuselevõtu takistamist.

efekti ning ei takistata väikese mõjuga alternatiivide väljatöötamist ja kasutuselevõttu²⁶. Seda lähenemisviisi tuleks kohaldada sektori tasandil, st uurida tuleks kõiki sektoris olemas olevaid alternatiive²⁸.

Võttes arvesse eespool esitatud tingimusi, ei tohiks taaste- ja vastupidavusrahastrahastu rakendamisel fossiilkütustel põhineva elektri- ja/või soojatootmisega ning sellega seotud ülekande- ja jaotustaristuga seotud meetmeid üldreeglina lugeda põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ vastavaks, kuna on olemas vähese CO₂ heitega alternatiivid. Kliimamuutuste leevendamise seisukohast võib sellest üldreeglit teha üksikjuhtumite kaupa erandeid meetmetele, mis on seotud maagaasil põhineva elektri- ja/või soojatootmisega ning sellega seotud ülekande- ja jaotustaristuga. See on eriti oluline liikmesriikide jaoks, kes seisavad rohkem CO₂ heidet tekitavatelt energiaallikatelt, nagu kivisüsi, pruunsüsi või nafta, üleminekul silmitsi märkimisväärsete probleemidega, ning kus meede või meetmete kombinatsioon võib seetõttu kaasa tuua eriti suure ja kiire kasvuhooenergia heite vähenemise. Need erandid peavad vastama mitmele III lisas esitatud tingimusele, et vältida CO₂-mahukast tootmisest sõltuvuse efekti ja olla kooskõlas ELi poolt 2030. ja 2050. aastaks seatud CO₂ heite vähendamise eesmärkidega. Lisaks peavad liikmesriigid tõendama nende meetmete vastavust põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ ka ülejäänud viie keskkonnaeesmärgi puhul.

Selleks, et tagada meetmete tulevikukindlus ja vältida keskkonnakahjulikust tegevusest sõltuvuse efekti ning edendada kasulikku dünaamilist mõju, võib olla vajalik viia ellu kaasnevaid reforme ja investeeringuid. Selliste kaasnevate meetmete hulka kuuluvad muu hulgas teede varustamine vähese CO₂ heitega taristuga (nt elektrisõidukite laadimisjaamad või vesinikkütuse tanklad) ning asjakohaste tee- või ummikumaksude kehtestamine või ulatuslikumad reformid ja investeeringud elektritootmise või transpordisüsteemi CO₂ heite vähendamiseks. Kuigi neid täiendavaid reforme ja investeeringuid saaks käsitleda sama meetme raames, n-õ allmeetmena, ei pruugi see alati võimalik olla. Seega tuleks lubada paindlikkust, et võimaldada liikmesriikidel piiratud juhtudel ja igal üksikjuhul eraldi tõendada, et välditakse keskkonnakahjulikust tegevusest sõltuvuse efekti, toetudes taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvatele kaasnevatele meetmetele.

Nõude „ei kahjusta oluliselt“ järgimine nende juhtpõhimõtete kohaselt tuleks integreerida meetmete ülesehitusse, sealhulgas vahe-eesmärkide ja sihtide tasandil. Taaste- ja vastupidavuskavas esitatud meetmete kirjeldus peaks algusest peale kajastama asjakohaseid põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“ seotud kaalutlusi. See võib tähendada kõnealuste kaalutluste ja vastavuse tagamiseks vajalike leevendusmeetmete integreerimist vastavatesse vahe-eesmärkidesse ja sihtidesse või pakkumis- ja

²⁶ Taksonoomiamääruse põhjendustes 39 ja 41 ning artikli 10 lõikes 2 on esitatud „üleminekutegevuse“ määratlus. Siin kirjeldatud tingimused põhinevad sellel määratlusel, kuid ei ole samad, kuna taksonoomiamääruses on esitatud olulise panuse andva üleminekutegevuse kriteeriumid, samas kui käesolevates suunistes on esitatud ainult põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kriteeriumid ning seega kohaldatakse neid suuniseid laiemal meetmete kogumi suhtes ja rakendatakse teistsugust sisulist kontrolli.

²⁷ See lähenemisviis ja põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamine üldiselt ei piira taaste- ja vastupidavuskavade meetmete hindamist mõjutavate muude kaalutluste arvessevõtmist, sealhulgas selliste kaalutluste, mis käsitlevad riigiabi kontrolli, kooskõla muude ELi fondidega ja võimalikku erainvesteeringute väljatõrjumist. Seoses meetmetega, millega toetatakse ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga (HKS) hõlmatud tegevusalasid, ei tohiks selleks, et mitte moonutada HKSiga antud turusignaale, ning kooskõlas õiglase ülemineku fondi puhul rakendatava lähenemisviisiga, sellist tegevust, mille prognoositav heide CO₂ ekvivalendina ei ole oluliselt väiksem kui lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamiseks kehtestatud võrdlusalused, taaste- ja vastupidavusrahastrahastust üldiselt toetada.

²⁸ Juhul kui isegi keskkonnatoime praeguseks saavutatud parim tase tooks ikkagi kaasa keskkonnakahjulikust tegevusest sõltuvuse, tuleks kaaluda meetmeid, mis toetavad väiksema mõjuga alternatiivide leidmiseks tehtavat teadus- ja arendustegevust kooskõlas sekkumisvaldkondadega 022 ja 023, mis on loetletud taaste- ja vastupidavusrahastrahastu määruusele lisatud kliimamuutustega seotud kulutuste jälgimise metoodikas.

hankemenetlustesse²⁹. Näiteks sellise meetme puhul, millega nähakse ette investeeringud ulatuslikku maanteetaristu projekti, mille jaoks tuli enne asjakohaste lubade väljastamist teha keskkonnamõju hindamine, võiks vahe-eesmärgiks seada keskkonnamõju hindamise käigus välja selgitatud vajalike keskkonnakaitsete leevendusmeetmete rakendamise. Sellist liiki projektide pakkumis- või hankemenetluste puhul võiks meetme kavandamisel näha ette, et pakkumis- või hanketingimused sisaldavad põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“ seotud eritingimusi. Need võiksid hõlmata näiteks korduskasutamiseks ja ringlussevõtuks ettevalmistatavate ehitus- ja lammutusjäätmete miinimumprotsenti. Samuti tuleks meetme kirjeldusse lisada kaasnevad meetmed, mis toetavad üleminekut puhtamatele transpordiliikidele, näiteks teemaksudega seotud reformid, raudtee- ja siseveetranspordile üleminekut toetavad investeeringud või ühistranspordi kasutamise stiimulid. Üldisemat laadi meetmed, näiteks ulatuslikud tööstuse toetuskavad (nt finantsinstrumendid, mis hõlmavad investeeringuid mitme sektori ettevõtetesse), tuleks kavandada selliselt, et asjaomaste investeeringute puhul on tagatud põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimine.

2.5 Taksonoomiamääruse tehniliste sõelumiskriteeriumide kohaldatavus

Põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise tõendamiseks ei ole liikmesriigid kohustatud viitama taksonoomiamääruse kohaselt kehtestatud tehnilistele sõelumiskriteeriumidele (kvantitatiivsetele ja/või kvalitatiivsetele kriteeriumidele). Vastavalt taaste- ja vastupidavusraha määrusele³⁰ ei tohiks tehnilisi sõelumiskriteeriume sisaldavate delegeeritud õigusaktide³¹ jõustumine komisjoni tehnilisi suuniseid mõjutada. Samas on liikmesriikidel põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamisel võimalus tugineda taksonoomiamääruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud tehnilistele sõelumiskriteeriumidele. Nad võivad viidata ka delegeeritud õigusaktide eelnõudele.

3. KUIDAS PEAKSID LIIKMESRIIGID OMA KAVADES KONKREETSELT NÄITAMA, ET MEETMED ON PÕHIMÕTTEGA „EI KAHJUSTA OLULISELT“ KOOSKÕLAS?

Selleks et liikmesriikidel oleks lihtsam oma taaste- ja vastupidavuskavades põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimist hinnata ja sellekohast teavet esitada, on komisjon koostanud kontrollnimekirja (vt I lisa), mida liikmesriigid peaksid kasutama, et toetada oma analüüsi selle kohta, kuidas iga meetme puhul kõnealust põhimõtet järgitakse. Komisjon kasutab seejärel esitatud teavet selleks, et hinnata taaste- ja vastupidavusraha määruses kehtestatud kriteeriumide alusel, kas ja kuidas iga taaste- ja vastupidavuskavade meede vastab põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“.

Komisjon palub liikmesriikidel vastata kontrollnimekirjas esitatud küsimustele ja lisada vastused iga meetme kirjelduse osana oma riiklikku taaste- ja

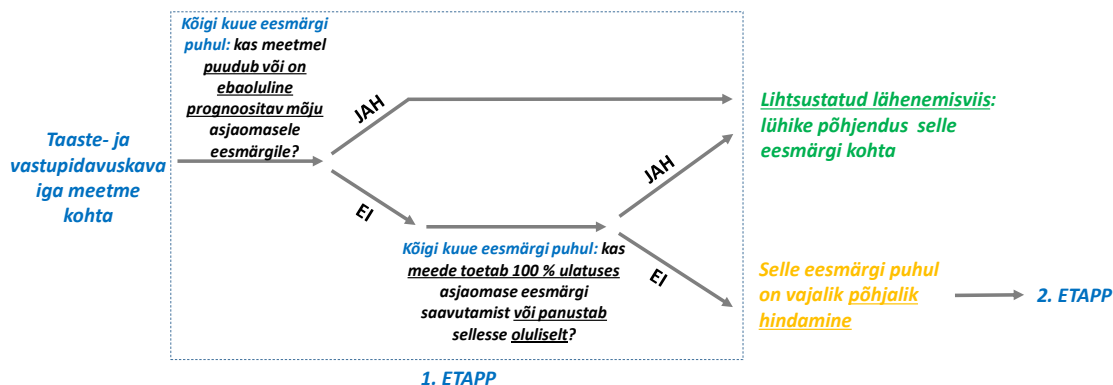
²⁹ Vahe-eesmärkide ja sihtide, sealhulgas nende, mis kajastavad põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimist, kohta kehtib taaste- ja vastupidavusraha määruse artikkel 19a („Reeglid rahalise toetuse ja laenuetuse maksmise ja väljamaksete peatamise ning nendega seotud lepingute lõpetamise kohta“), nagu ka kõigi teiste vahe-eesmärkide ja sihtide kohta.

³⁰ Taaste- ja vastupidavusraha määruse põhjendus 11b.

³¹ Taksonoomiamääruse artikli 3 punkti d („Keskkonnasäästliku majandustegevuse kriteeriumid“) alusel on komisjonil õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, mis sisaldavad üksikasjalikke tehnilisi sõelumiskriteeriume (kvantitatiivseid ja/või kvalitatiivseid kriteeriume), millega määrata kindlaks, millistel tingimustel i) saab konkreetset majandustegevust lugeda oluliselt panustavaks ühte kuuest keskkonnaeesmärgist; ii) ei kahjusta konkreetne majandustegevus oluliselt ühegi teise keskkonnaeesmärgi saavutamist. Siiani on avaldatud konsulteerimiseks üks delegeeritud õigusakt, mis on seotud kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutustega kohanemisega. See on saadaval aadressil: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12302-Climate-change-mitigation-and-adaptation-taxonomy#ISC_WORKFLOW

vastupidavuskavasse (vt komisjoni vormi 2. osa punkt 8 – *Ei kahjusta oluliselt*). Kui see on kontrollnimekirjas esitatud hinnangu toetamiseks vajalik, palutakse liikmesriikidel esitada – sihipäraselt ja piiratud ulatuses – ka täiendav analüüs ja/või tõendavad dokumendid, et küsimuste loetelus esitatud vastuseid veelgi põhjendada.

Kontrollnimekiri põhineb järgmisel otsustamisskeemil, mida tuleks kasutada riikliku taaste- ja vastupidavuskava iga meetme puhul. Rohkem teavet otsustamisskeemi kahe etapi kohta on esitatud allpool.

Otsustamisskeem

1. etapp: vaadata läbi kuus keskkonnanäesmärki, et teha kindlaks need, mille puhul on vajalik põhjalik hindamine

Esimese sammuna palutakse liikmesriikidel täita kontrollnimekirja 1. osa (vt I lisa), et teha kindlaks, milliste puhul kuuest keskkonnanäesmärgist on vajalik meetme põhjalik hindamine põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ seisukohast. See esimene kõrgema tasandi sõelumine hõlbustab liikmesriikide analüüsi, kuna sellega eristatakse need keskkonnanäesmärgid, mille puhul on vajalik põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise põhjalik hindamine, nendest, mille puhul võib piisata lihtsustatud lähenemisviisist (vt punkt 2.2).

Kontrollnimekirja 1. osa

Palun märkige, milliste järgmiste keskkonnanäesmärkide puhul on vajalik meetme põhjalik hindamine põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ seisukohast.	Jah	Ei	„Ei“ korral põhjendus
Kliimamuutuste leevendamine			
Kliimamuutustega kohanemine			
Vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse			
Ringmajandus, sealhulgas jäätmetekke vältimine ja jäätmete ringlussevõtt			
Õhu-, vee- ja pinnasesaastuse vältimine ja tõrje			
Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine			

Kui vastus on „ei“, palutakse liikmesriikidel esitada (paremas veerus) lühike põhjendus, miks ei ole konkreetse keskkonnanäesmärgi puhul vaja teha meetme

põhjalikku hindamist põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ seisukohast, tuginedes ühele järgmistest juhtudest (peavad märkima liikmesriigid) (vt punkt 2.2).

- a. Meetme laadi arvestades ei ole sellel keskkonnanäidetele prognoositavat mõju või prognoositavat olulist mõju**, mis oleks seotud meetme otsese ja esmase kaudse mõjuga kogu selle kestuse jooksul, ning sellisena loetakse see asjaomase eesmärgi puhul põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ vastavaks.
- b. Meetme puhul on kliimamuutuste või keskkonnaga seotud eesmärgi saavutamise toetamise koefitsient 100 %** ning sellisena loetakse see asjaomase eesmärgi puhul põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ vastavaks.
- c. Meede panustab taksonoomiamääruse kohaselt oluliselt keskkonnanäidetele saavutamisse** ning sellisena loetakse see asjaomase eesmärgi puhul põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ vastavaks.

Taaste- ja vastupidavuskavade selliseid meetmeid käsitlevad selgitused (parempoolne veerg), mille puhul piisab lihtsustatud lähenemisviisist, võivad olla minimaalsed ja vajaduse korral rühmitatud, mis võimaldab liikmesriikidel keskenduda põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise tõendamisele nende meetmete puhul, mille kohta tuleb teha võimaliku olulise kahju põhjalik analüüs.

Kui vastus on „jah“, palutakse liikmesriikidel vastavate keskkonnanäidetele puhul jätkata kontrollnimekirja 2. etapiga.

Selle etapiga seotud näited on esitatud IV lisa.

2. etapp: esitada põhjalik põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hinnang nende keskkonnanäidetele kohta, mille puhul see on vajalik

Teise sammuna palutakse liikmesriikidel kasutada iga kavas esitatud meetme puhul kontrollnimekirja 2. osa (vt I lisa), et teha põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise põhjalik hindamine nende keskkonnanäidetele kohta, mille puhul valiti 1. etapis „jah“. Kontrollnimekirja 2. osas on iga kuue eesmärgi kohta esitatud küsimused, mis vastavad põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise hindamise õiguslikele nõuetele. Kavasse lisamiseks peavad meetmed vastama kõnealusele põhimõttele. Seega peab vastus kontrollnimekirja 2. osas esitatud küsimustele olema „ei“, mis näitab, et konkreetset keskkonnanäidet ei kahjustata oluliselt.

Kontrollnimekirja 2. osa – näide keskkonnanäidetele „kliimamuutuste leevendamine“ kohta

<i>Küsimused</i>	<i>Ei</i>	<i>Sisuline põhjendus</i>
<i>Kliimamuutuste leevendamine. Kas meede toob eeldatavasti kaasa märkimisväärse kasvuhooonegaaside heite?</i>		

Liikmesriikidel palutakse kinnitada, et vastus on „ei“, ning esitada parempoolses veerus oma põhjenduste kohta sisuline selgitus ja õigustus, tuginedes vastavatele küsimustele. Tabelile lisaks võivad liikmesriigid vajaduse korral esitada – sihipäraselt ja piiratud ulatuses – täiendava analüüsi ja/või tõendavad dokumendid, et küsimuste loetelus esitatud vastuseid veelgi põhjendada.

Kui liikmesriik ei suuda esitada piisavat sisulist põhjendust, võib komisjon leida, et asjaomane meede on seotud võimaliku olulise kahjuga mõnele kuuest keskkonnanäidest. Sellisel juhul peaks komisjon andma taaste- ja vastupidavuskavale hinde „C“ taaste- ja vastupidavusraha määruse II lisa punktis 2.4 esitatud kriteeriumi

alusel. See ei piiraks taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artiklites 16 ja 17 kirjeldatud protsessi ning eelkõige artikli 16 lõikes 1 sätestatud võimalust liikmesriikide ja komisjoni vaheliseks edasiseks teabevahetuseks.

Selle etapiga seotud näited on esitatud IV lisas.

Kui sellest on kasu, võivad liikmesriigid 2. etapis põhjaliku hinnangu koostamisel põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise kohta tugineda II lisas esitatud toetavate tõendite loetelule. Komisjon koostas selle loetelu, et hõlbustada liikmesriikide tehtavat juhtumipõhist hindamist osana kontrollnimekirja 2. osa raames teostatavast põhjalikust hindamisest. Liikmesriigid ei pea, kuid võivad täienduseks kontrollnimekirja 2. osas esitatud üldistele küsimustele kasutada seda loetelule, et teha kindlaks, millist liiki tõendid võivad toetada nende põhjendusi selle kohta, et meede on põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“ kooskõlas.